

Braavo, lavastaja Dijkema, braavo, südi Estonia!

Uus ooper

Gioachino Rossini «Tuhkatriinu»

Lavastus ja lavakujundus Michiel Dijkema (Holland), kostüümid Claudia Damm (Saksamaa), dirigent Arvo Volmer

Esietendus 10. novembril Estonia teatris

REIN VEIDEMANN
TLÜ professor / Postimees
rein.veidemann@postimees.ee

Vaimustav, suurepärane, teravmeelne, lustiv Estonia uus lauljapölvkond – nii kommenteerisid Eesti enda maestro Eino Tamberg ja Eri Klas Rossini «Tuhkatriinu» esietendust Estonias, kui läksin neilt oma muljetele kinnitust küsima.

Pean tõepoolest tunnistama, et pole kunagi varem näinud ooperietendusel sellist

seiklusfilmilikku põnevust, peadpööritavaid heliviraaže, ahhetamapanevaid lavastusdetalle, näitlemist nautivaid lauljaid, valgus- ja ruumimänge, tähendusrikkaid kostüüme, ironiat ja groteski – kõike seda, mida hollandlasest lavastaja Michiel Dijkema Estoniast välja võlus.

Sest vaataja parim tunnus on see, kui ta kõik etenduse kolm tundi tunneb end ka ise asuvat keset muinasjuttu, mis katkeb just sel hetkel, kui usume, et elu võiks olla selline.

Maiuspala semiootikule

Muidugi on Rossini koomiline ooper, mille ta kirjutas 24-aastaselt (!), moraali-ivaga meelelahutus: buffonaad, situatsioonikoomika, äravahetamised, ümberriietumised jms segadused.

Tänane teatrisemiootik alustaks analüüsi juba sellest, kuidas libretist Jacopo Ferretti noore muusikageeniusele vastu

Don Magnifico (Rauno Elp) koos tütardega Juuli Lille (vasakul) ja Kristina Vähi esituses.

tulles Perrault' tuntud muinasloo ümber kirjutas. Dijkema lavastus omakorda on Ferretti-Rossini teksti kontseptualistlik ümberkirjutus.

Ta alustab meile kõigile tuttavast igapäevakogemusest: õllehämune pereisa magamas tugitoolis teleri ees, käsi puldist kinni nagu imik ema rinnast. Selle kontrastiks võõrastütre

Angelina (Helen Lokuta) unistuslik laul «Una volta» («Ükskord») – tõeline meloodiapärl – printsist (Juhan Tralla), kes, koides teda, päästab ta alandusest ja viib õnnemaale.

Lavastaja semiootika on detailideni läbi töötatud. Võrreldagu kas või jalutuskeppi Don Magnifico käes, millest saab kord möök, kord nuut, ja skept-

rit kui võimusümbolit toapoisi käes, kellele see on kord mändguasi, kord tülikas lisand.

Naiivsevõitu muusikale vaatamata on «Tuhkatriinut» laulda kurnav. Lakkamatu koloreerimine, duetid, triod, kvartetid, kvintetid, isegi sekstetid (!), kiired tempovahetused nõuavad täiuslikku koostööd orkestri, solistide ja koori vahel.

Esietendusel tuli ette küll «hõõrumisi», ent Arvo Volmer suutis ansamblit koos hoida. Kuigi kõik tundsid oma rolli olulisust, tõusid kangelasteks Helen Lokuta (Tuhkatriinu) ja Rauno Elp (Don Magnifico).

Milline mängulust hoolimata sageli lühikeste, hakitud nootidega helimassiivist! Võisin tõdeda taas kord: noorus kohustab ja noorus naudib!

Elu nagu unenägu

Minu jaoks kujunes lavastuse kulminatsiooniks esimese vaatuse lõpp, kus kogu seltskond arendab lavaäärel publikuga otsesuhtes Tuhkatriinu unistuslaulu: lootust, et see täitaks, ja hirmu, et see kaob.

Ja kui etenduse lõpuks selgub tõesti, et see oligi vaid Tuhkatriinule unistus ja teleri ees lösutavale pereisale unenägu, siis lahkud saalist teadmisega, et ka elu ise on üks haihtuv unenägu.

La vida es sueño.